

Yemeklerle anlatılan bir aile hikâyesi

Yerasimos, uzak ve yakın akrabası olan Rumları anlatırken mutfak sanatı meraklılarına da seslenerek mutfak ve hatıraları birleştirip bir tarihyazımına imza atıyor. Böylece hem anılarını tazeliyor hem de yemek tarifleri aracılığıyla artık aramızda olmayan pek çok tanıdığına da saygı duruşunda bulunuyor

DENİZ YILMAZ

YEMEKLER ve yemek kültürü; tarihi, antropolojik ve sosyolojik birer gösterge. Bununla birlikte yeme-içme kültürünün sanatsal bir tarafı da var. Bütün bu disiplinlerin yemeklere kendi penceresinden ve bir arada bakışı, kültürel zenginlikleri ortaya çıkarmakla kalmıyor, geçmişten bugüne ve geleceğe miras aktarımı için kapı aralıyor.

Söz konusu aktarım, bir yönüyle bireysel hatıraların kuşaktan kuşağa hikâye misali geçişiyle çokkültürlülüğün ne denli önemli bir unsur olduğunu anımsatıyor. Bu hatıralar, yemek tariflerini kent kültürüyle birleştiriyor.

Marianna Yerasimos, bir kültürel bellek çalışması olan ve içinde büyüdüğü mutfak geleneğini okura açan İstanbullu Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni adlı kitabında, hem kentin hem de ailesinin geçmişinden kesitler sunarken bazılarımızın aşına olduğu bazılarımızın ise ilk defa duyacağı yemek tarifleri sunuyor.

MÜBADİLLERİN MUTFAK HAFIZASI

19. yüzyıla ait yemek tariflerini aile tarihiyle birleştiren Yerasimos, son derece etkileyici bir cümleyle başlamış anlatmaya: "Eğer bu kitabı kısaca tanımlayacak olsam tat anıları ile anıların tatlarının iç içe geçtiği bir hikâyedir derdim. Hikâyenin kahramanı ailem, omurgası da üç nesil boyunca mutfağımızda pişen yemeklerdir."

Yerasimos, İstanbullu kimliğini vurguladığı farklı coğrafyalardan noktalardan gelen ailesinin yemek yaptığı

mutfaktan yansıyan bir hikâye kaleme almış: Bu hikâyede tariflerden İstanbul'un tarihine, aile bireylerinin hayatlarından anekdotlara ve ağırladıkları konuklara dek pek çok an bulunuyor.

Yerasimos, yemekler aracılığıyla girdiği mübadillerin hafızasında, "sadece zorunlu göç acılarının değil, tatların ve hoşlukların da saklı olduğunu" keşfediyor. Bu

gezintinin başlıca durakları Balık Pazarı, yaz sofraları, Büyükkada pastaneleri, yılbaşı masaları ve ziyafetler.

Kitabın ana karakterleri, Yerasimos'un aile fertleri ve onlardan kalan tarifler. Yazar, 'tatlar dünyası'nda dolanırken hem Rumluların 1924 öncesindeki evrenini hem de yemek tariflerini hatırlıyor.

Yunanistan'dan Kayseri'ye, Kapadokya'dan Ege'ye kadar hatıralarla ve tariflerle örülü bir kitap Yerasimos'un. Üstelik kaybolmasına veya bir köşede kalmasına gönlünün razı olmadığı defterlerden, yemeklere ve tarihe dair bilgileri temize çekiyor yazar. Kalabalık aile sofraları ve tarifler (nohut yahnisi, tarçın barbunya fasulyesi, iç baklalı pilav, içli kurabiye, peynir helvası, sütlü börek, gül likörü, Rus usulü mantar, karidesli enginar, kâğıtta levrek...) yeniden hayat buluyor.

Kısacası ailesininkiyle yemeklerin hikâyesini beraber anlatan Yerasimos, aynı zamanda bir sofraya kültürü paylaşıyor okurla.

YAŞANMIŞLIĞIN İZLERİ

Yerasimos, uzak ve yakın akrabası olan Rumları anlatırken mutfak sanatı meraklılarına da seslenerek mutfak ve hatıraları birleştirip bir tarihyazımına da imza atıyor. Böylece hem anılarını tazeliyor hem de yemek tarifleri aracılığıyla artık aramızda olmayan pek çok tanıdığına da saygı duruşunda bulunuyor.

Bazılarının kendisine yakın bazılarının ise uzak bulunduğu bir mutfak kültürünün yanı sıra aile hatıralarını paylaşan Yerasimos, zorlu olduğu kadar değerli bir iş kotarmış. Tarifleri anılarla birleştirerek geçmiş-bugün-gelecek arasında kimi zaman aklımızdan çıkabilen bağı hatırlatmış. Dolaşısıyla İstanbullu Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni, yalnızca bir yemek kitabı değil. Çalışmanın ismi bile bu bağlamda yeterince açıklayıcı. Yerasimos'un anlattıkları ise ailesinin (aynı zamanda kendisinin) belleğine ve tarihi yemeklerine doğru bir yolculuk; yaşamışlığın izlerine bir seyahat.

İSTANBULLU RUM BİR AİLENİN MUTFAK SERÜVENİ

Marianna Yerasimos
YKY, 2019